

מ:מ

עין משפט
נר מצוה

השוואת פרק שני חולין

מסורת הש"ס

ק"ל א ב מ"י מ"ד מה"י
שנתה הלכה :
ק"ב א מ"י מ"ח מה"י ע"ו
ה"ל א וע"י כהנא
זכ"ת ונ"מ (פ"ג)
מלכות שמיטה הלכה ס"ג
פ"ג ל"א א ט"ש י"ד
פ"ד ט"ש י"ד ו"ד ק"ה
פ"ד ח :

בינו נרשום

הכא בחטאת העוף
עסקין דכולהו בהרי
הרדי קא אתין. כלומר
החטאת העוף נחתו בסיון
אחר לפיכך חייב שלש
חטאות: עולא מעשה כל
דרה קאמר. כלומר א"י
טוקמא לה בחטאת העוף
תקשי לך משטותי חוץ
וכי טיבין דשטת בה
כל שהוא מסיסן אסרה
ואיך מחתך בעשר הוא.
אלא כוונתו במה זכיה
הוא עובדה מאי אירא
דאיך ליה בחטאת העוף
אפילו שלמים בני שאינו
ניחא אלא בני סימנין
מיצ' לאוקמי באומר נכנס
זביחה הוא עובדה וכליה
בהרדי קאתין: אלא אכר
רב זוטרא מ"י. האכא במאי
עסקין בניו שהיה (לה)
חצי קנה פגום כו'. כלומר
אלא חוקים אלא בחטאת
העוף הברולה בהרי הרדי
אין ולא יתכן כגון שאמר
בגמר זביחה הוא עובדה
אלא כגון שהיה חצי
קנה פגום והחייב עליו
כל שהוא ונמרו וכוונתו
שכחו שאסרו חשיבה
(מליקין) (שמיטה) (היה)
מקבל פגום וכולהו
בהרי הרדי קא אתין
ולפיכך חייב ג' חטאות:
אמר רב פפא א' לאו דאמר
רב הונא סימן א' כו'.
כלומר א' היה אסר בחטת
היתה בחטת חבירו רבועה
לפני עבודת כוכבים כיון
שחטת בה אסרה לה
היא חטאת תיובתיה והנה
אמר עולא לא היה ספר
דאסרה על שמיטה בה
מעשה ובה כו'. כלומר עד
שיחטתה כולה דאיתין
כולהו בהרי הרדי והוא
ספר לה עולא: ואמר
רב פפא א' לאו דאמר
רב הונא בהמת תבירו
לא הויה כו'. כלומר א'
(הויה אסר) רב הונא היתה
בהמתו רבועה לפני עבודת
כוכבים כיון שחטת בה
סימן אחר אסרה לא הויה
חטאת תיובתיה מיט' ולא
הויה פני' לאימרי אשתמי
חוץ לא לחייב דתני לא
מיצ' אסר בהמת של ישראל
ללא דידעה הוא אבל כיון
דאמר היתה בהמת תבירו
רבועה לפיכך הויה חטאת
תיובתיה: פשיטא (מהו)
דתימא. כלומר דאי לא
אמר בהמת תבירו ולא
הויה חטאת תיובתיה רבון
לא בעי אסר דלאו דידעה:

א"י הבי מאי איריא חטאת לישימעין ובה. לפירוש שני שנקוטנוס
לכרז הונא פריך (וי) [דלח] אין
א"ש נקט חטאת לאפוקי שלמים שהם
כרזי יוסי הגלילי דאמר קדשים קלים
חשיב שום זבח שלו כדמוכה בזבחים
כפי' כהנא (דף ק"ד). פריך נשלמא
רובע שהקדשו ולכסוף רבועו אלף
מוקנה וענד היכי משמחת לה הא
אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ומשני
נקדשים קלים וליכא דרבי יוסי
הגלילי משמע לרבינן אין אדם יכול
לאסור ומיהו קשה לפירוש זה דבסמון
פריך מהיחא כרימא לרב נחמן דאמר
אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ודייק
מלאוקמינן בחטאת העוף טעמא
בחטאת העוף אכל זבח אחר לא ומאי
קושיתא הא ממוקמא פסיר בחטאת
בהמה ונקט חטאת לאפוקי שלמים
ושמא מתהלכה ניחא ליה בחטאת
במה כל כמה דלא אסרי אדעמיה
צניעה דחטאת העוף ובתני קנה פגום
אכל לטוף מסכנר ליה שיעורא דחטאת
העוף דאי בחטאת בהמה ונקט חטאת
לאפוקי שלמים ה"ל למוקט עולה דפ"י
בנ"ט: ו"ל א"י הויה חטאת תיובתיה
דמאי מעשה טעמא ריבא. תימה לפי'
ראשון שנקוטנוס שלא ל' להקשות על
רב הונא מדקדק לאשמעינן זבח א"כ
היכי מני למימר מעשה רבא הא ע"כ
מדנקט חטאת דייקין מיניה סייעמא
לרב הונא דמעשה כל דהו ונמא יש

לומר דהא נקט חטאת לאשמעינן דע"ג דקניה ליה לכפרה אפ"ה
לא חשיב כדריה לאוקרה דמעשה כל דהו: רב נחמן ורב עמרם
ורב יצחק אמרי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. ובנ"ט ע"ז פרק
רבי ישמעאל (דף נ"ד). אמילתיה דעולא דלעיל דאמר להו רב נחמן
אמר ליה לעולא ככר תרמגא רב הונא לשמעתינן ככלל לאו משום
דסבר כרז הונא אלף כלומר לא הודעתו שום חידוש שכבר
השמיענו זה רב הונא ואם תאמר בעובדא (ע"ז דף נ"ד): דעל עובד
כוכבים לחטותא והוה חמרא דעולא שדא היה עובד כוכבים ידא
וישכח היה וחתא מריה דחמרא ושקליה ברייתיה וסדייה לדנא
ורבסין התם יליקבל רב נחמן למחוח ואסריה בהנאה אמאי אסריה
והא אין אדם אוסר דבר שאין שלו ולמסקנא דקאמר אפילו למ"ד
אוסר אדם דבר שאינו שלו הני מילי עובד כוכבים ורב נחמן מני
סבר כהנא קמא ניחא אכל לאמאי דסלקא דעך דלמי רב נחמן
כר"י (ו) ולא כהנא קמא קשה:

כיון
בבהמה נמי חייב. והאי פירכא לאו לאומי לרב הונא נקט לה דכי מדליית רב הונא מהכא ומימא דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו
אלף בגמר מעשה איכא למפריך נמי מאי שגא חטאת דנקט אלף הכי קפריך אז איחא דטעמא משום גמר זביחה הוא מאי שגא עוף
אלף על כרחיך טעמא אחרינא הוא: אלף אמר מר וזוטרא. הא ממניחא מסרע ליה לרב הונא ומש"ה נקט חטאת העוף דהשכרו בסיומן
אחד דאי תנא זבח ליכא לחיוביה בחטאת חוץ משום דמיחמסר בחטאת שמיטה ופקע שם קדשים מיניה כרז הונא אכל צבוף משמחת
שלש חטאות וכגון שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא הודמתכר צפנים ומחייב עליה משום שמיטת חוץ ומיזב חוץ ומעשה כל דהו
דעבודת כוכבים ונטילת נשמה דשנת בהדי הדדי אהו: אי לאו דאמר רב הונא (כו) סימן אחד. ואסריד אדעולא דמעשה כל דהו אמר:
לא הויה חטאת תיובתיה. דעולא מרישא כי הוה ס"ד דכבהמה קאי דכבהמה קאי דליכא למימר מעשה רבא קאמר עולא דהיינו גמר מעשה: אי
לאו דאמר רב הונא בהמת חבירו. ואפילו הוה אמר מעשה כל דהו אסר בבהמתו: לא הויה חטאת תיובתיה. אפילו כדהוה ס"ד
ברישא דבהמה קאי: דחבריה לא מלי אסר. והאי חטאת דכהניס הוא: דקני ליה לכפרה. שהבעלים מתכפרין בה. ל"א אז הכי דגמור זביחה
הוה עובדה מאי איריא חטאת דמעשה דליכפול תנא לאשמעינן מידי דלית ליה חלקו צו שהבעלים שומעין אותה והיא כולה לכהניס לימני זבח
דלישמעת אפילו שלמים שהן שלו מחייב שלש חטאות דהא לא פקע שם קדשים מיניה עד גמר זביחה ומדנקט חטאת ש"מ בעובד עבודת
כוכבים בחטאת שמיטה קאמר ומשום טעמא דחטאת אינו שלו ולא מני אסר דמעשה וטוה דלילוי שלמים הוה אסר דמעשה וטוה ומ"מ
לרב הונא קשיא דהא מדנקט חטאת ש"מ טעמא דתנא משום דדבר שאינו שלו לא אסר אלף אמר מר וזוטרא לעולם בעובד בחטאת
זביחה ולא חייבא דהא הונא דהכא בחטאת העוף קאי ובתני קנה פגום דבהוהא מעשה כל דהו דליחמסר בה איחייב משום שמיטת חוץ
והיינו נקט חטאת משום דליחא צבוף ועולה לא מני למינקט משום דאפילו צבוף בעיט שני סימנין: לא הויה חטאת תיובתיה. דמאי
מעשה דעולא מעשה רבא ולא הוה מילתיה ליה לאוקמי בחטאת העוף דהאי נקט חטאת ולא תנא זבח משום דלילוי שלמים כיון דדידיה נינהו
הו מיתסרי דמעשה כל דהו וליכא חיוב שמיטת חוץ אכל חטאת לא מיתסר עד גמר שמיטה דליכא מעשה רבא. ולשון זה נראה בעיני דהכי
מסתבר לישנא דתלמודא לרזב הונא לחודיה קמומי: דחבריה לא מלי אסר. דמעשה כל דהו ולהכי תנא חטאת דכהניס היא דלילוי שלמים דידיה
נינהו ומיתסרי דמעשה כל דהו: כדדידיה דמאי. אפ"ה קתני דלא מיתסר: אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. אפילו בגמור מעשה. ואית
דמפרשי דמעשה כל דהו ולא היא דא"כ לא היו מנכר מיוצתיהו דהא מעשה גמור הוא ולקמן (מ"א) מוכיז להו מנכרין: ואוקימנא. על כרחיך
בחטאת העוף מדלגא תנא זבח ואע"פ דלהך רבנן לא מני למיני זבח דכיון דשלמים דידיה נינהו הו מיתסרי בחטאת (ו) חתיכה ותו ליכא
חיוב שמיטת חוץ וכי תנא חטאת הו דבר שאינו שלו ולא מיתסר ולא פקע שם קדשים מיניה אפילו הכי מדלגא נקט עולה דשמיח
ולא הו נמי דידיה ונקט חטאת דמידי דליחא צבוף בסיומן אחד ודאי טעמא משום סימן אחד דעוף הוא ובתני קנה פגום כדאמרין:
אלף

מחוקך בעפר הוא. לכוין דנאסר משום עבודת כוכבים פקע שם
קדשים מינה ונעשית של עבודת כוכבים ועפרא בעלמא הוא ותו לא
מחייב עליה משום שחטוי חוץ. וזוטרא דאמרין צפירקין (לעיל דף ט"ו):
שחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד צפנים חייב שהרי עשה בה מעשה
חטאת העוף בחוץ ליכא למימר דנגמור
הסימן חייב בהדי הדדי איסור עבודת
כוכבים ושמיטת חוץ דכי אמרין
(ו) סימן אחד מחייב הני מילי היכא
דגמר לשמיטה עבודה קדשים דקמתי
וסימן אחד צפנים דליגלא מילתא
דבסימן קמא שמיטת חוץ הוה וטעמא
דהתם משום דשינה לשמיטה מתחלה
ועד סוף אכל הכא דסימן שני לא
אשתמיט כלל דחייב עפרא בעלמא
הוא קמא נמי לאו שם שמיטה עליה
ולענין שנת דחייביהו לא נטילת נשמה
הוא דמחייב אע"ג דלאו שמיטה היא
וכן משום עבודת כוכבים דשמיטת
עבודת כוכבים היא אכל לענין שחטוי
חוץ לאו שמיטת קדשים היא: כהא
בחטאת העוף עסקין. דמליקתה
בסימן אחד כפ"ק (לעיל דף מ"א). ומיזב
שמיטתה דידיה נמי בחוץ בסיומן
אחד דהשמיטת עוף קדשים בחוץ חייב
הומולקו בחוץ פטור כהנא בזבחים
צפרק השומט והמעלה (דף ק"א).
וילף מלא אסר ישמיטה לרבות את
העוף: דכולהו (כדדיהו) חייב. לכוין
דשם עבודת כוכבים לא חייב עד
גמר סימן אישמח דכולהו שמיטה
בקדשים הוא: ועולא מעשה כל

דכו קאמר. לכוין דאמר רב הונא (ו"א) סימן אחד ואסמכה למילתיה
אדעולא לאשמעינן רב הונא דעולא מעשה כל דהו קאמר דהא סימן
אחד בשמיטת עבודת כוכבים לאו גמר מעשה הוא הלכך ע"כ סימן
אחד דרב הונא לאו דוקא דהוה דיון לתני סימן ואפילו מוקמא לה
בחטאת העוף הו מיוצתיה (ו) מני שחטוי בה פורתא פקע שם
קדשים מינה ומיזב שמיטת חוץ ליחיה עד גמר סימן חטאת ע"כ
הו: אלף. אפילו בחטאת בהמה ממוקמא ובאומר איני רואה
לעבוד עבודת כוכבים בשמיטה זו עד שתגמר דאדעתא לא פקע
שם (ו) זכיה עד גמר זביחה ומחייב בכולהו: אי הכי. דטעמא
דשמיטת חוץ לאו משום סימן אחד לחטאת העוף הוא אלף באומר
בגמר זביחה הוא עובדה: מאי איריא חטאת. דנקט (ש) לימני השחוט
את הוצה דמשמע כל זכיה ומדנקט חטאת דליחיה נמי צבוף
שחט מינה בחטאת העוף קאי ועולה לא מני למינקט משום
דעולת העוף בעי שני סימנין ולאו באומר בגמר זביחה הוא עובדה
דאי אינו עובדה אלף בגמר זביחה אמאי ליכפול לאשמעינן עוף
בבהמה נמי חייב. והאי פירכא לאו לאומי לרב הונא נקט לה דכי מדליית רב הונא מהכא ומימא דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו
אלף בגמר מעשה איכא למפריך נמי מאי שגא חטאת דנקט אלף הכי קפריך אז איחא דטעמא משום גמר זביחה הוא מאי שגא עוף
אלף על כרחיך טעמא אחרינא הוא: אלף אמר מר וזוטרא. הא ממניחא מסרע ליה לרב הונא ומש"ה נקט חטאת העוף דהשכרו בסיומן
אחד דאי תנא זבח ליכא לחיוביה בחטאת חוץ משום דמיחמסר בחטאת שמיטה ופקע שם קדשים מיניה כרז הונא אכל צבוף משמחת
שלש חטאות וכגון שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא הודמתכר צפנים ומחייב עליה משום שמיטת חוץ ומיזב חוץ ומעשה כל דהו
דעבודת כוכבים ונטילת נשמה דשנת בהדי הדדי אהו: אי לאו דאמר רב הונא (כו) סימן אחד. ואסריד אדעולא דמעשה כל דהו אמר:
לא הויה חטאת תיובתיה. דעולא מרישא כי הוה ס"ד דכבהמה קאי דכבהמה קאי דליכא למימר מעשה רבא קאמר עולא דהיינו גמר מעשה: אי
לאו דאמר רב הונא בהמת חבירו. ואפילו הוה אמר מעשה כל דהו אסר בבהמתו: לא הויה חטאת תיובתיה. אפילו כדהוה ס"ד
ברישא דבהמה קאי: דחבריה לא מלי אסר. והאי חטאת דכהניס הוא: דקני ליה לכפרה. שהבעלים מתכפרין בה. ל"א אז הכי דגמור זביחה
הוה עובדה מאי איריא חטאת דמעשה דליכפול תנא לאשמעינן מידי דלית ליה חלקו צו שהבעלים שומעין אותה והיא כולה לכהניס לימני זבח
דלישמעת אפילו שלמים שהן שלו מחייב שלש חטאות דהא לא פקע שם קדשים מיניה עד גמר זביחה ומדנקט חטאת ש"מ בעובד עבודת
כוכבים בחטאת שמיטה קאמר ומשום טעמא דחטאת אינו שלו ולא מני אסר דמעשה וטוה דלילוי שלמים הוה אסר דמעשה וטוה ומ"מ
לרב הונא קשיא דהא מדנקט חטאת ש"מ טעמא דתנא משום דדבר שאינו שלו לא אסר אלף אמר מר וזוטרא לעולם בעובד בחטאת
זביחה ולא חייבא דהא הונא דהכא בחטאת העוף קאי ובתני קנה פגום דבהוהא מעשה כל דהו דליחמסר בה איחייב משום שמיטת חוץ
והיינו נקט חטאת משום דליחא צבוף ועולה לא מני למינקט משום דאפילו צבוף בעיט שני סימנין: לא הויה חטאת תיובתיה. דמאי
מעשה דעולא מעשה רבא ולא הוה מילתיה ליה לאוקמי בחטאת העוף דהאי נקט חטאת ולא תנא זבח משום דלילוי שלמים כיון דדידיה נינהו
הו מיתסרי דמעשה כל דהו וליכא חיוב שמיטת חוץ אכל חטאת לא מיתסר עד גמר שמיטה דליכא מעשה רבא. ולשון זה נראה בעיני דהכי
מסתבר לישנא דתלמודא לרזב הונא לחודיה קמומי: דחבריה לא מלי אסר. דמעשה כל דהו ולהכי תנא חטאת דכהניס היא דלילוי שלמים דידיה
נינהו ומיתסרי דמעשה כל דהו: כדדידיה דמאי. אפ"ה קתני דלא מיתסר: אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. אפילו בגמור מעשה. ואית
דמפרשי דמעשה כל דהו ולא היא דא"כ לא היו מנכר מיוצתיהו דהא מעשה גמור הוא ולקמן (מ"א) מוכיז להו מנכרין: ואוקימנא. על כרחיך
בחטאת העוף מדלגא תנא זבח ואע"פ דלהך רבנן לא מני למיני זבח דכיון דשלמים דידיה נינהו הו מיתסרי בחטאת (ו) חתיכה ותו ליכא
חיוב שמיטת חוץ וכי תנא חטאת הו דבר שאינו שלו ולא מיתסר ולא פקע שם קדשים מיניה אפילו הכי מדלגא נקט עולה דשמיח
ולא הו נמי דידיה ונקט חטאת דמידי דליחא צבוף בסיומן אחד ודאי טעמא משום סימן אחד דעוף הוא ובתני קנה פגום כדאמרין:
אלף

א) וכחיות לה. וי"א
ב) וכחיות פניו. (ג) עין
ד) ויקרא חו.
ה) עין ש"ל.
ו) ויש חוסן בת. סדיה
ז) חקטנו.

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מחתך
וכי בסיומן א' מחייב:
(ב) ר"ה ועולה וי'
דמכר שמיט: (ג) ר"ה
אלף אפי' וכי לא פקע
שם קדשים מינה עד
גמר: (ד) ר"ה ואוקימנא
וכי בחטאת שמיטה ותו
ליכא: (ה) תיב' ד"ה רב
נחמן וי' כר"י בן בבא
ולא מתיק:

שיטה מקובצת

רבי אמרי' בסיומן
א' מחייב: (ב) ולענין
שבת דחייב' בחבורה
בעלמא או בנטילת
נשמה: (ג) דכולהו בהרדי
אחר דיוקן שנת עבודת
כוכבים: (ד) דהשתא לא
פקע שם קדשים עד
גמר זביחה: (ה) והוסיף
עליו כל שהוא אדבאי
כל שהוא מחכר ככוסים:
(ו) לפי שני שבקוטנוס
דלרב הונא פריך דסיל
אין אדם אוסר דבר שאינו
שלו ואיני שפיר דנקט
חטאת: (ז) תיבה לפי'
ראשון שבקוטנוס שלא
בא להקשות על רב
הונא לישימעין זבח א"כ
היכי מצי: